

Tıbb-ı Nebevî Nedir?

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Perşembe, 31 Ekim 2013 00:19 - Son Güncelleme Pazartesi, 18 Nisan 2022 11:37

Tıbb-ı Nebevî, Arapça'da **طب النبوة** , Kur'an ve Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hadislerinde sağlık ve tıpla ilgili verilen bilgi ve tavsiyelerdir.

Öncelikle şunu ifade etmemiz gerekiyor ki, İslam-öncesi dönemden kalma tababet alanında görülen **hurafe ve batıl inanışlara Efendimiz (s.a.v.) adeta savaş açmıştır**. Zira diğer toplumlarda olduğu gibi Araplar da tababet konusunda birçok hurafe ve batıl inanışa sahiptiler. Bazı örnekler verelim:

- Beraberlerinde bir tavşan kemiği taşıdıkları takdirde hastalıklardan korunacaklarına inanırlardı.

-Yılan sokmuş bir kimseyi yılanın zehiri vücutta yayılmasın diye uyutmazlar, üstüne başına ziller takarlardı.

-Korkmuş bir kadının yüreğinin soğuduğuna inanarak sıcak su içirirlerdi.

-Çocukların çürük dişlerini güneşe doğru attıkları takdirde yeni dişlerin muntazam çıkacağına inanırlardı,

-Şaşılığın değirmen taşına baktırarak tedavi ederlerdi,

-Vebadan korunmak için merkep gibi anırırlar,

-Hastaları kahinlere götürür, sihir yapar, tapınaklara kurban keser, böylece hastaların içine girmiş şeytanların çıkacağına inanırlardı.

Hastalık durumunda hekim/doktor aranması, sadece hekim/doktora gidilmesi ve tedavi olunmasını tavsiye ederek tıp ilminin doğup gelişmesine önayak olmuştur.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in tababet ile ilgili hadislerine büyük ihtimam gösterilerek Kütub-i Sitte olarak bilinen 6 hadis kitabında Tıbb-ı Nebevî için ayrı baplar açılmış, Buhari "Kitabu't-tıb" ve "Kitabu'l-merda" başlığı altında iki bölüm, Ebu Davud "Kitabu't-tıb" diye bir bölüm ayırmış, aynı

Tıbb-ı Nebevî Nedir?

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Perşembe, 31 Ekim 2013 00:19 - Son Güncelleme Pazartesi, 18 Nisan 2022 11:37

şekilde Tirmizi İbni Mace, Müslim, Nesei, Ahmet Bin Hanbel ve İmam Malik de eserlerinde tıpla ilgili hadislere yer vermiştir.

Daha sonra bir bilim alanı olarak tıp doğmuş ve "Tıbb-ı Nebevî" adını taşıyan eserler yazılmaya başlanmıştır. Hatta "Tıbb-ı Nebevî" kitabı yazma geleneği oluşmuştur diyebiliriz. İlk Tıbb-ı Nebevi H. 120. yılında yaşamış olan Abdül-Melik B. Habib tarafından yazılmıştır.

Bunu daha sonra yazılan Ebu Nuaym'ın "Tıbb-ı Nebevî" adlı eseri takip etmiştir.

Bunların dışında aynı adı taşıyan birçok eserin kaleme alındığını görmekteyiz. Örneğin, Brokelman ve Katip Çelebi 10'dan fazla Arapça Tıbb-ı Nebevî kitabının olduğundan bahsederler. Bundan başka Farsça, Urduca ve Türkçe Tıbb-ı Nebevîler mevcut.

Sadece İstanbul kütüphanelerinde 20'nin üstünde Türkçe Tıbb-ı Nebevî kitabı var. Osmanlı döneminde son yazılan Tıbb-ı Nebevî Dr. Hüseyin Remzi Bey (1896)'e ait. Cumhuriyet döneminde ise, bu konuda Mahmut Denizkuşları tarafından Bursa İslâm Enstitüsü'nde bir doktora tezi yapılmış.

Bütün bu çalışmalar sonunda İslam dünyasında tıp alanında devrim niteliğinde gelişmeler olmuş. Örneğin, Avrupa'da tıp okullarında 1000 yıl boyunca okutulan İbni Sina'nın "Kanun fi't-Tıp" adlı kitabı ortaya çıkmış. Bu eser Orta çağda bütün dünyaya ışık tutan İslam tıbbı için zemin hazırlamıştır. Nitekim g erçek anlamda;

-ilk hastane İslam dünyasında inşa edilmiştir.

-İlk tıp eğitimi İslam dünyasında verilmiştir.

-İlk ciddi ameliyat İslam dünyasında el-Zahravi tarafından yapılmıştır.

Tıbb-ı Nebevî Nedir?

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Perşembe, 31 Ekim 2013 00:19 - Son Güncelleme Pazartesi, 18 Nisan 2022 11:37

-ilk cerrahi aletler el-Zahravi'ye yani Müslümanlara ait.Hatta el-Zahravi bu nedenle “cerrahinin babası” sayılmıştır.

-İlk aşı İslam dünyasında geliştirilmiştir.

-ilk anatomi bilgisi Müslümanlar tarafından verilmiştir.

-Daha önemlisi hayvan bağırsağından ilk ilaç kapsülünü Müslümanlar yapmıştır.

Bilindiği gibi, Kuran'da birçok bilim dalı ile ilgili ayetlere rastlamak mümkün. Bunlardan birisi de insan sağlığı ile ilgili olan tıbbi ayetlerdir. Ayrıca bu ayetleri destekleyen birçok hadiste var.

Tıp ve sağlık konusunda İslam dünyasında ortaya çıkan bu hassasiyeti hangi ayet ve hadislerin sağladığı merak edilebilir.

İlginç olan şu ki bu ayet ve hadisler, modern tıbbi bulgularla örtüşmekle birlikte o dönemin yanlış tababet anlayış ve yaklaşımlarını da ortadan kaldırmaya yönelmiştir.

Peki! Tıp ve insan sağlığı konusunda ayet ve hadislerde neler var?

Aslında bu ayet ve hadisleri üç farklı kategoride değerlendirmek mümkün:

1. Genel tababet konuları,

2. Koruyucu hekimlik,

Tıbb-ı Nebevî Nedir?

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Perşembe, 31 Ekim 2013 00:19 - Son Güncelleme Pazartesi, 18 Nisan 2022 11:37

3. Tedavi şekilleri.

Şimdi sırasıyla bu ayet ve hadisleri inceleyelim:

Genel tababete dair ayet ve hadisler:

- 1) "Kim bilgisi olmadığı halde hekimlik yapmaya kalkışır, sebep olacağı zararı öder." (Ebu Davud, Diyat 23; Nesai, Kasame 41; İbni Mace, Tıb 16).
- 2) Sad İbn Vakkas hastalanmış Hz. Peygamber (sas) ziyaretine gitmiş. Sad'ı evinde hasta yatar görünce Haris bin Kelde'yi çağırın, O iyi bir hekimdir, sizi tedavi etsin" (Ebu Davud, Tıb 12).
- 3) "Biz Kur'anı müminlere şifa ve rahmet olarak indiririz." (İsra, 82)

Koruyucu hekimliğe dair ayet ve hadisler

- 1) Hayız halinde iken kadınlara yaklaşılmaması (Bakara, 222)
- 2) "Bir yerde veba olduğunu işiterseniz oraya girmeyiniz. Bulunduğunuz yerde veba vukua gelirse oradan ayrılmayınız." (Buhari, Tıb 30; Müslim, Selam 92, 93, 94, 98, 100)
- 3) "Cüzzamlıdan aslandan kaçır gibi kaçınız." (Buhari, Merda 19; A. Bin Hanbel, Müsned, 2/443).

Tıbb-ı Nebevî Nedir?

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Perşembe, 31 Ekim 2013 00:19 - Son Güncelleme Pazartesi, 18 Nisan 2022 11:37

4) "Size ne oluyor ki, dişleriniz sararmış olduğu halde yanıma geliyorsunuz. Misvak kullanınız." (A. b. Hanbel, Müsned 1/214).

5) Çocukların 2 yıl emzirilmesi (Bakara, 233; Kasas, 12)

6) "Seyahate çıkınız, sıhhat bulursunuz." (Taberanî)

7) İhtiyarlıkta gebe kalınamayacağı (Zariyat, 29)

8) "İnsanoğlu midесinden daha zararlı bir kap doldurmamıştır. İnsanoğluna belini doğrultacak birkaç lokma kâfidir. Mutlaka yemesi gerekirse, midесinin üçte birini yemeye, üçte birini içmeye, üçte birini de nefes alıp vermeye (havaya) bırakmalıdır" (Tirmizi, Kitabu'z-Zühd, Hadis No: 2380).

Tedavi konusunda ayet ve hadisler:

1. "Rabbin bal arısına şöyle vahyetti: "Dağlardan, ağaçlardan ve insanların kurdukları çardaklardan kendine göz göz ev (kovan) edin. Sonra da her türlü meyveden ye de Rabbinin sana yayılman için belirlediği yolları tut!" Onların karınlarından renkleri çeşit çeşit bir şerbet çıkar ki onda insanlara şifâ vardır. Elbette düşünen kimseler için bunda alacak ibret vardır." (Nahl, 68-69)

2) "İsmid (sürme taşı) çekin. O gözü açar ve kirpikleri besler." (Tirmizi Libas 23; Ahmet bin Hanbel, Müsned 3/476).

3) "Gözü ağrıyan birisine Hz. Peygamber Efendimiz (sas) "Sabur ile tedavi et" buyurdu." (Müslim, Hac 89, 90).

Tıbb-ı Nebevî Nedir?

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Perşembe, 31 Ekim 2013 00:19 - Son Güncelleme Pazartesi, 18 Nisan 2022 11:37

4) Çörek otu ölümden başka her derde devadır. (Buhari, Tıb 7).

5) Şifa üç şeydedir: Bal şerbeti içmek, hacamat vurmak, dağlamak. (Dağlama daha sonra men edilmiştir.) (Buhari, Tıb 3; Ahmed bin Hanbel, Müsned 1/246).

6) "Peygamber Efendimiz (sas) baş ağrısından şikâyet eden bir kimseye kan aldırmasını tavsiye etti." (Müslim, Selam 71)

Özetle ifade etmek istersek Efendimiz (s.a.v.) tıp ve sağlıkla ilgili şu ilke ve prensipleri benimsemiştir:

1. Hastalanınca mütehassıs hekim aramak ve tedavi olmak,
2. Hastalıklar ile ilgili çeşitli tedavi usulleri ve ilaçlar bulmak,
3. Tabiplere ücret ödenmesi,
4. Tabip olmayanların hasta tedavi etmelerinin önlenmesi,
5. Bulaşıcı hastalıklara karşı korunma,
6. Salgının bulunduğu yere girmemek ve bu yerde bulunuyorsa dışarı çıkmamak (karantina),
7. Vücut temizliği,
8. Yiyecek ve çevre temizliğine önem vermek,

Tıbb-ı Nebevî Nedir?

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Perşembe, 31 Ekim 2013 00:19 - Son Güncelleme Pazartesi, 18 Nisan 2022 11:37

9. Haram olan şeylerle veya yollarla hasta tedavi etmemek.

10. Yemek ve içmek konusunda dikkatli davranmak.